

יו"ל ע"י מוסדות
שארית ישראל
ווילעדניק בע"ר
קאראסטין
אוקריינא

שארית ישׂראל

דברי תורה
וסיפורים
מרבני
הרה"ק רבי
ישראל
דוב בער
מווילעדניק
זצוק"ל

אור העבודה

פנינים מדברי רבינו בעיני עבודת ה'

אור הפרשה

דברי תורה מרבני על פרשת השבוע

ידוע מאמר הגמרא (גיטין נו.) בן כלבא שבוע, שכל הנכנס לביתו כשהוא רעב ככלב - יוצא כשהוא שבע. לכאורה היה צריך לכתוב בן שבוע כלבא, ועוד מהו הלשון 'כשהוא רעב', ועוד דיוקים הרבה בזה. והפירוש הוא, דהנה ידוע [ראה: מאור עינים פר' יתרו ד"ה א"י בשעה שהקדימו] שהצדיק צריך להשפיל את עצמו בהמיצר והדוחק של ישראל, ובבחינתם [ברוחניות ובגשמיות]. וזהו פירוש (שם נו:) 'כל המיצר לישראל', פירוש שהוא מיצר לעצמו בשביל ישראל - אז נעשה ראש', אז יכול להיות ראש ומנהיג הדור.

זה ידוע שהמון עם מכונים בשם 'כלבא' לפעמים, כאשר כתוב בתיקונים (תיקון ו כב.) 'צווחין ככלבי הב' וכו', וזהו (סנהדרין צו.) 'פני הדור כפני הכלב', אימתי יכול להיות 'פני הדור', פירוש מנהיג הדור - 'כפני הכלב', שהוא משפיל את עצמו במקום הכלבא, פירוש בבחינתם.

ועל דרך זה אפשר לפרש כאן, 'בן' פירוש הצדיק שהוא נקרא בשם בן, 'כלבא' כשהוא משפיל עצמו במקום הכלבא, אז 'שבוע', יוכל להשביע אותם ברוחניות ובגשמיות. וזהו שכל הנכנס לביתו כשהוא רעב, פירוש הצדיק שמרגיש רעבונם וחסרונם ומשפיל את עצמו בעבורם, אז יוצא כשהוא שבע, יכול להשביע את העולם, ויכול להעלות גם את העולם ביציאתו וד"ל.

(עמוד עח)

'צו את אהרן ואת בניו' (ויקרא ו ב)

כתב רש"י: ביותר צריך הכתוב לזרו במקום שיש חסרון כיס. 'צו' הוא לשון זירו (קידושין כט.), ואין צו אלא עבודה זרה (סנהדרין נו:), ביותר צריך לזרו במקום שיש חסרון כיס, שזהו ענין פגם הברית.

[כמו שכתבו חז"ל] [ראה: במדבר רבה י ב), על פסוק (משלי כג לא) 'כי יתן בכוס עינו', [ובאמת כוונת הכתוב היא] 'בכוס', ודברה תורה בלשון נקיה, הובא בראשית חכמה שער הקדושה (פרק טו כ-כג), שנעשה מרכבה לבחינת 'אל אחר', רחמנא ליצלן.

(עמוד רכט)

פרה אדומה מרמז על הכנעה, 'שמטמא טהורים', היינו שהם מחזיקים עצמם לטהורים, מטמא אותם שידעו שהם טמאים, ויכירו ערכם. 'ומטהרת טמאים', אותם שהם בעיני עצמם טמאים, שלא יצאו עדיין ידי חובתם, מטהרת אותם.

(עמוד סד)

זמני
כניסת
ויציאת
השבת

קאראסטין	אנטוורפן	לונדון	ניו יורק	בני ברק	ירושלים	
6:15	6:53	6:14	7:00	6:36	6:21	כניסת השבת
7:26	8:04	7:22	8:10	7:36	7:34	יציאת השבת
7:48	8:25	7:43	8:31	8:11	8:14	רביע תם

לש (ב)

דיני הכנת דייסה וכדו'

כשהבלילה עבה [דהיינו שאי אפשר לערותה מכלי לכלי (חזו"א)] – מותר להכינה לצורך תינוק ע"י שינוי, דהיינו שלא יערב הדייסה כדרכו, אלא יכניס את הכף לתוך התערובת ויעביר אותה פעם אחת שתי פעמים אחת ערב, ויוציא את הכף, ואח"כ יכול לחזור שוב על פעולה זו כמה פעמים. אבל ללא שינוי זה – יש כאן איסור תורה של גיבול, ואף היתר זה הוא רק לתינוק.

כשהבלילה רכה [שאפשר לערותה מכלי לכלי, ומ"מ אינה במצב נוזלי לגמרי] – ישנה בסדר נתינת המשקה מדרכו בחול, דהיינו, אם דרכו בחול ליתן קודם האבקה ואח"כ המים, יתן המים ואח"כ האבקה, וכדו'. ואם אין לו סדר קבוע – ישנה בגיבול, דהיינו שלא יערב בכף אלא ינענע הכלי.

כשהבלילה נוזלית לגמרי – אין בזה איסור לישא כלל אפי' מדרבנן, וכן הוא בדייסה הרגילה לתינוקות.

סוגי דייסה שמתגבלים מאליהם כשנותנים בהם המים או החלב – אסור להכניס בשבת מחמת איסור לישא.

בשעה שחושב לעבוד את בוראו לא יהיה לו עצבות כלל, מחמת שבעבודה זו רוצה לידבק בו יתברך, ואין השכינה שורה מתוך עצבות (שבת ל:), וזה עצה עמודה ליפטר מן העצבות, ואדרבה יהיה לו נחת רוח גדול שמלך גדול כמוהו ירצה דוקא לדור בתחתונים בדבר שפל כמו האדם, ובוודאי יהיה דבוק בו יתברך כנ"ל, ובוודאי היא שמחה שאין כמוה שנדבק בו יתברך, וגם זאת עצה שתתקיים בו השמחה.

וגם ירגיל עצמו בעת שישמח עם אנשים או ביום טוב בעת משהתה משקה המשמח – יכוין שיהיה שמחה לגופו, ואחר כך ישרה בו שמחת השכל, כי וודאי אין הגוף נהנה משמחת השכל רק מחמת ששימח את גופו כנ"ל, אז נעשה כלי לשמחת הנפש, וכל שמחה אינה אלא ביין (פסחים קט.), כמו שכתוב (וכרה ט יז) 'תירוש ינובב', מלשון 'נובב' (שמות כו ח) – חלל, שנעשה חלל לקבל שמחת הנפש והמשכיל ביין.

'כל שאינו בהסתר פנים אינה מהם, כל שאינה ב'והיה לאכול' אינו מהם (חגיגה ה.). פירוש, צדיק כזה שאין ביכולתו להכניס בחינת הארת פנים בפנים אף בעת שיש הסתר פנים ח"ו – אינו מהם. פירוש, אינו מן הצדיקים הגדולים רק מן הפרט.

כל שאינו ב'והיה לאכול' – היינו מי שאין ביכולתו להכניס את 'והיה' לשון שמחה, אף בעת צרה, היינו בעוד שיד אומות העולם תקיפה, ומושלים על ישראל, והם נתונים לאכול ומצאוהו רעות רבות וצרות ח"ו, ואין ביכולתו להכניס אז בחינת שמחה ג"כ – אינו מהם, מן הצדיקים הגדולים רק מן הפרט, וד"ל.

הרה"ק ר' יעקב מנובומינסק בהרה"ק ר' שמעון מזאוויחואסט זצ"ל

הרה"ק ר' יצחק יעקב מביאלא בהרה"ק ר' נתן דוד משידלאווצא זצ"ל

יום ד' כ"ד אדר ב' - הרה"ק ר' יצחק בהרה"ק ר' חנוך העניך מאלעסק זצ"ל

הרה"ק ר' יצחק מסטוטשין בהרה"ק ר' משה מראזוודאו זצ"ל

יום ה' כ"ה אדר ב' - הרה"ק ר' בצלאל יאיר מאלכסנדר בהרה"ק ר' יחיאל זצ"ל

יום ו' כ"ו אדר ב' - הרה"ק ר' אליעזר ליפא מחאמעלניק בהרה"ק ר' אלימלך מליז'ענסק זצ"ל

הרה"ק ר' שלום בהרה"ק ר' יעקב משה מקומרנא זצ"ל

יום שבת קודש כ' אדר ב' – רבינו יואל סירקיש ב"ר שמואל (בית חדש) זצ"ל

הרה"ק ר' משה יהושע בהרה"ק ר' חיים מאיר מויז'ניץ (ישועות משה) זצ"ל

יום א' כ"א אדר ב' - הרה"ק ר' אלימלך ב"ר אליעזר ליפמאן (נועם אלימלך) זצ"ל

יום ג' כ"ג אדר ב' - הרה"ק ר' חיים חייקל מאמדור ב"ר שמואל זצ"ל

הרה"ק ר' יצחק מאיר מגור ב"ר ישראל (חידושי הרי"ם) זצ"ל

אנשי קהילתו נבהלו מאד והשתדלו להסביר לו כי בתקופה אשר טעה במדבר נתחלפו לו הימים וטעה בחשבון ימי השבוע, אך הרב התנגד לקבל את הדברים. גם כאשר הביאו אליו רבנים וגדולי תורה שישפיעו עליו וידברו על לבו, השיב פניהם ריקם, והוא באחת ומי ישיבנו, שהמה טועים בחשבונם, ואילו שיטתו היא האמיתית והנכונה.

השמועה הגיעה עד להרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זיע"א וגרם לו צער רב, איך שרב חשוב שומר את השבת ביום שלפניו, ואף גם זאת שהוא ללעג ולקלס בעיני הבריות. קם הרבי ר' שמעלקא ונסע אל העיר יאנוב בכדי לסייעם בדרך חכמה.

הרבי ר' שמעלקא הגיע לעיר יאנוב ביום ה' בשבוע, שעל פי חשבון הרב היה זה יום ערב שבת. הרב דמתא שמח מאד לקראת הרבי ר' שמעלקא, ושאל לו: האם כבודכם ישובת אצלנו לשבת קודש. ענה לו הרבי ר' שמעלקא: בוודאי אשובת כאן. הרבי ר' שמעלקא עשה עצמו כאילו גם הוא מכין עצמו לשבת, והראה גם לכל העם שגם הם יעשו כן. וציוו לכל הקהל שיבואו לביהמ"ד להתפלל קבלת שבת ומעריב כפי שנהוג בערבי שבתות.

הרב מיאנוב התפלל לפני העמוד והצבור התפללו בלחש תפלת מעריב של חול. אחר התפלה ציווה הרבי ר' שמעלקא שלכבוד הרב יבוא כל הציבור לבית הרב.

בשעת הסעודה, באמצע הסעודה כשכבר נאספו כל אנשי העיר, אמר הרבי ר' שמעלקא להרב מיאנוב: הרי אתם מחוייבים בסעודת הודאה, שהרי נס גדול עשה השי"ת אתכם, שתעיתם ביער למשך כמה שבועות וב"ה ניצלתם, אכלו רעים שתו ושכרו דודים לכבוד השמחה הגדולה. וציווה להעמיד משקה על השולחן, וכיבד להרב מיאנוב לשתות כוס אחר כוס. וציווה גם להביא משקה המשכר ביותר, והשקה להרב מיאנוב הרבה מאותו היין עד שמרוב שכרותו נפלה עליו תרדמה גדולה.

מכיון שראה הרבי ר' שמעלקא שהשינה גברה עליו, ציווה להזהר בזהירות גדולה שלא יקיץ. והביאו לו כר וכסת, והרבי ר' שמעלקא נשאר שם לשמור עליו שלא יעשו שום קול ולא יקיצו אותו, והיות שהיין היה מהמינים המשכרים ביותר עשו בו פעולה יתירה שהיה ישן כך מעת לעת שלם עד לליל המחרת שהיה באמת ליל שבת קודש, ואז באו אנשי העיר עוד פעם באמצע סעודת שבת בבית הרב, והרבי ר' שמעלקא אמר תורה.

בסוף הסעודה אמר הרבי ר' שמעלקא: יאנוב'ער רב צריכים להקיץ, שכבר סיימנו הסעודה וצריכים לברך ברכת המזון. הרב הקיץ משינתו ואמר: אוי, הרי נדמה לי שישנתי זמן רב. אמר לו הרבי ר' שמעלקא: יא, יא, איר זענט גוט געשלאפן [-אכן, אתם ישנתם היטב].

וציווה רבי שמעלקא שהדבר ישאר בסוד, שלא ירגיש הרב שישן למעת לעת שלם, ומני אז הוחזר עטרת השבת ליושנה, ושוב לא נחלק הרב בחשבון הימים, ונדמה לו שהוא כיום אתמול, ושמח שהקהל השלימו עמו וקבלו את דעתו ותיקנו את הלוח על פי חשבונו והכל על מקומו בא בשלום.

סיפר הרה"ק רבי נפתלי צבי מבאנוב זיע"א בשם הרה"ק מהר"ש מבאנוב זיע"א: במדינת פולין היתה עיר קטנה ושמה יאנוב. הרב אב"ד דשם היה אדם גדול, תלמיד חכם וירא שמים, ושידך את בנו הגדול בעיר רחוקה. כשקרב זמן הנישואין נסע הרב עם בנו החתן למקום מגורי הכלה, וגם נסעו אתם כמה עגלות עם השושבינין וידידים להשתתף בשמחת החתונה.

כשהגיע זמן מנחה עמדו כל העגלות להתפלל באמצע היער, והרב התרחק קצת מהמלוים להכין את עצמו לתפלת מנחה, אולם כשרצה לחזור לעגלות טעה בדרך ונכנס יותר ויותר לתוך עובי היער עד שסגר עליו היער. החתן והשושבינין עמדו והמתינו להרב, וכשראו שאינו חוזר התפללו מנחה לפני שקיעת החמה והתחילו לחפש אחריו.

בינתיים חלפו ועברו עוד כמה עגלות מאנשים שהיו נוסעים לחתונה, וכששמעו שהרב נאבד מהם אמרו שראו גביר אחד מהעיר שנסע לחתונה וכנראה שראה את הרב תועה ביער ולקחו עמו על העגלה.

כיון ששמעו איזה פתח שהרב כבר נסע לחתונה עם הגביר, התנוצצה בהם רוח של תקוה ונסעו הלאה לחתונה. כשהגיעו למקום החתונה ראו שם את הגביר, אולם הלה לא ידע מאומה אודות מקום המצאו של הרב.

הקהל נחרדו על שלום רבם, אולם נמנו וגמרו שאין לעכב את החתונה, וערכו את סדר הנישואין בלי נוכחותו של הרב אבי החתן. אחרי ככלות הכל חזרו כולם אל ביתם, ובדרכם נסעו שוב על יד היער וחפשו בכל מיני חיפוש ולא מצאו את הרב, וחשבו שאולי חזר הרב אל ביתו אחר שתעה בדרכו. אך כשבאו לביתו לא מצאוהו גם שם. תיכף שלחו שלוחים לכל הגלילות לחפשו, אולם נכזבה תוחלתם ואין קול ואין עונה.

לאחר כמה שבועות חזר הרב לעירו וכמובן הייתה השמחה עד אין לשער, שעודנו חי והוא בבריאות שלמה. וסיפר הרב, שכשהלך להכין עצמו לתפלת מנחה התרחק ביותר מהעגלה, וכשרצה לחזור לא מצא את העגלות ותעה ביער ולא מצא שום מוצא בדרך, וכך חלפו עליו כמה שבועות והיה אוכל מהפירות שגדלו ביער, עד שהגיע לאיזה עיר ומשם חזר אל ביתו.

אולם לצער כולם הבחינו וראו שטלטולי הדרך השאירו על הרב רושם כבד, עד שטעה בחשבון הימים, וביום חמישי בשבוע טעה וסבר שהוא כבר למחרתו יום ששי ערב שבת קודש. ותמה הרב, מדוע אין עוסקים בהכנות לשבת. וכשענו לו שהיום יום חמישי, גער בהם שאינם אלא טועים, כי לפי חשבוננו היום יום ששי בשבת. והיה הרב הלז אדם גדול בתורה, ובתכונת נפשו היה עומד כחומה בצורה בדרישותיו והנהגותיו, וגם בזה עמד על דעתו בכל תוקף שיום שבת קודש ממשמש ובא. והכין עצמו לקראת שבת המלכה והלך לבית המדרש להתפלל קבלת שבת כנהוג.

פעם בא לוילעדניק סוחר אחד שרצה לנסות את רבינו ולראות אם מה שמספרים עליו שהוא קורא מחשבות בני אדם נכונים. נכנס הסוחר אל רבינו והרהר במחשבתו בפסוק מסוים, והנה אך דרכה רגלו על מפתן דלת רבינו פתח רבינו ואמר בקול רם את הפסוק שהיה במחשבתו של הסוחר, וחזר עליו שוב ושוב.

נוכח הסוחר לראות שהדברים נכונים, והחליט להישאר בוילעדניק כמה ימים, כשהגיעה שעתו לחזור לביתו נכנס אל רבינו להיפרד ממנו, אבל לא היה יכול להחליט אם ליתן לרבינו פדיון נפש של שלוש רובלים או חמישה, לבסוף החליט להניח לפני רבינו גם את החמישה וגם את השלושה רובלים, ורבינו שהוא יודע מחשבות יקח את אשר יעלה ברצונו.

כשנכנס הסוחר אל רבינו והניח את הכסף על שולחנו, פתח רבינו ואמר דבר תורה כדרכו, ובאמצע הדברים אמר שכשאדם גומר בדעתו לנדוד ולנדב מעות, הרי זה כאילו נדר במפורש בדיבור פיו ובמוצא שפתיו, ורבינו לקח את חמשת הרובלים ואת השלושה הנותרים החזיר לסוחר.

פעם הייתה אשה שחלתה מאוד ובאה עם בעלה לוילעדניק לבקש ברכה ורפואה למחלתה, באחד הימים שהיו שם כשעמד רבינו לומר תורה פנה אל הנוכחים ואמר להם שאם לא יפריעוהו – מובטחים הם שהם בני עולם הבא, והנה אך התחיל רבינו לומר תורה הגיעה ידיעה לבעלה של החולה שאשתו גוססת וזו שעתה האחרונה.

לא היה יכול האיש להתאפק ופרץ בבכי מר וביקש בתחנונים מרבינו שיושיע את אשתו הנוטה למות, הושיט לו רבינו את מטפחתו ואמר לו קח מטפחת זו, רוץ מהר לביתך, הרטב אותה במים חמים ושפשף בה את ראש אשתך, ובעז"ה תהיה לה רפואה שלמה. עשה האיש כדברי רבינו ואשתו הבריאה לחלוטין וחזרה לאיתנה כמקדם.

פעם ביקר רבינו זי"ע בז'טומיר, ובאותה תקופה השתוללה שם מגיפה נוראה רח"ל, ואנשי העיר צרו אל אכסניית רבינו בבקשת עזרה ותושיה. רבינו לא היה יכול להתמודד מול צעקות אנשי העיר והוכרח לצאת מן העיר, ולכן נסע אל העיירה הסמוכה 'סקאלע-ווגירע'.

למוכסן העיירה היה בן כבן ארבע שנים שסבל ממחלת משונה שמחמתה לא יכול היה להירדם, ובלילות היה זועק ללא הרף. ביקש המוכסן מרבינו סגולה למחלת הילד. רבינו ציווה עליו שיקח פיסת צמר גפן נקיה ויטבילנה בשמן זית זך, ויכניסנה לתוך אוזן הבה.

האב מילא בדיוקנות אחר הוראותיו של רבינו, ואכן, מיד בלילה זו נרדם הילד לראשונה מיד, וישן במשך שלושים ושנים שעות רצופות, ואז, באמצע שינתו התגלגלה מתוך אוזנו פקעת תולעים. הילד התעורר, ושוב לא זעק עוד בלילות.

לשמחתו של המוכסן לא היה גבול, ומיד אץ רץ אל רבינו להודות לו ההצלה המופלאה, אולם רבינו גער בו בנייפה: מדוע היית צריך לספר לי זאת? עתה חוששני מעין רעה.

רבינו חזר לביתו נאווה קודש בוילעדניק, וכעבור זמן קצר חזרה מחלתו המשונה של הבה, ושוב החל לסבול מנדודי שינה, ושוב נשמעו זעקותיו בלילות. ההורים ניסו שוב את הסגולה של רבינו, אולם הפעם הסגולה לא הועילה.

כעבור כמה ימים שמע המוכסן כי הרה"ק המגיד מטשערנוביל עובר בדרכו ליד העיירה, מיד רץ אליו המוכסן וסיפר לו את כל הקורות איתו, על מחלת הבה וסגולת רבינו שהועילה בשעתה ועתה אינה מעלה ארוכה לבה הסובל.

השיב לו הרה"ק המגיד מטשערנוביל בלשון זו: הרבי מוילעדניק הורה לך לעשות סגולה זו בשעתו, ועתה אני מצוה לך לעשות סגולה זו בשנית! צייתו ההורים לדברי הצדיק, וחזרו לעשות את הסגולה, ועתה הועילה היא לילד וריפאה אותו לכל ימי חייו.

